

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt onsdag den 4. september 2019

Sag 39/2019

A

(advokat Lise Høgh)

mod

Tinglysningsretten

(selv)

I tidligere instanser er truffet afgørelse af Tinglysningsretten den 24. oktober 2018 og af Vestre Landsrets 7. afdeling den 12. december 2018.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Poul Dahl Jensen, Vibeke Rønne og Lars Hjortnæs.

Påstande

Kærende, A, har nedlagt påstand om, at Vestre Landsrets kendelse om udslettelse af ægtepagten mellem A og B ophæves, og at ægtepagten genindføres i personbogen.

Indkærede, Tinglysningsretten, har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Om ægtepagtens gyldighed

B og A underskrev den 2. september 2015 i anledning af deres forestående ægteskab ægtepagt om fuldstændigt særeje. Ægtepagten blev ikke tinglyst på daværende tidspunkt. Den 8. marts 2018 anmodede B Statsforvaltningen (nu Familieretshuset) om separation, og den 15. marts 2018 anmodede hun om skifterettens bistand til deling af fællesboet. Ægtepagten blev på As anmodning tinglyst den 14. maj 2018. A nedlagde herefter påstand om, at sagen skulle afvises, da skifteretten ikke var kompetent, idet der ifølge ægtepagten var fuldstændig særeje i ægteskabet.

Ved kendelse af 17. august 2018 besluttede skifteretten, at ægtepagten var uden gyldighed, idet tinglysningen var sket efter Bs anmodning om separation og således efter formuefællesskabets ophør. A kærede denne kendelse til Østre Landsret, der den 3. oktober 2018 stadfæstede skifterettens afgørelse.

Den 10. oktober 2018 ansøgte A Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at kære landsrettens kendelse til Højesteret.

Procesbevillingsnævnet gav den 13. marts 2019 A tilladelse til at kære sagen til Højesteret, der ved beslutning af 4. juni 2019 tillagde kæremålet opsættende virkning. Ved kendelse af 4. september 2019 i sag 44/2019 har Højesteret stadfæstet Østre Landsrets kendelse om, at ægtepagten var uden gyldighed.

Om ægtepagts sletning fra personbogen

Ægtepagten, der som nævnt blev tinglyst den 14. maj 2018, blev efter anmodning fra B slettet ved Tinglysningsrettens afgørelse af 24. oktober 2018.

A kærede denne afgørelse til Vestre Landsret, der ved kendelse af 12. december 2018 stadfæstede Tinglysningsrettens afgørelse med følgende begrundelse:

”Efter Østre Landsrets kendelse af 3. oktober 2018 i sagen mellem A og B er deres ægtepagt om fuldstændig særeje uden gyldighed. A har søgt Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at indbringe denne afgørelse for Højesteret, men der foreligger ikke nogen afgørelse fra nævnet. Hverken Østre Landsret eller Højesteret har ikke tillagt denne ansøgning opsættende virkning, og der er efter retspraksis heller ikke hjemmel hertil.

Det tiltrædes derfor, at ægtepagten kan slettes efter tinglysningslovens § 20, stk. 1.

Den omstændighed, at A ikke har fået mulighed for at udtale sig, inden der blev truffet afgørelse om sletning af ægtepagten, kan i det foreliggende tilfælde ikke føre til et andet resultat.

Landsretten stadfæster derfor Tinglysningsrettens afgørelse.”

Procesbevillingsnævnet meddelte den 13. marts 2019 A tilladelse til at kære Vestre Landsrets kendelse af 12. december 2018 til Højesteret.

Denne sag angår prøvelsen heraf.

Det bemærkes, at B ved kæreskrift af 5. oktober 2018 indbragte Tinglysningensrettes tinglysning af ægtepagten for Vestre Landsret med påstand om aflysning. Da Tinglysningensretten den 24. oktober 2018 efterkom Bs anmodning om at slette ægtepagten, hævdede B kæremålet den 26. oktober 2018.

Anbringender

A har anført bl.a., at ægtepagten mellem ham og B er behørigt tinglyst, og at der derfor ikke er hjemmel i tinglysningenslovens § 20 til sletning heraf. § 20 er en oprydningensbestemmelse, der giver Tinglysningensretten hjemmel til at udslette rettigheder, som ikke længere er relevante. Bestemmelsen har et snævert anvendelsesområde, og det er fast antaget i praksis, at Tinglysningensretten ikke i medfør heraf kan foretage en materiel prøvelse af en ægtepagts gyldighed, hvilket Tinglysningensrettens sletning af ægtepagten reelt må anses som udtryk for.

Det forhold, at der på tidspunktet for Tinglysningensrettens sletning af ægtepagten forelå en afgørelse fra Østre Landsret om, at ægtepagten var ugyldig, gav ikke Tinglysningensretten grundlag for at slette ægtepagten, idet han havde indgivet en anmodning til Procesbevillingsnævnet om tilladelse til kære af Østre Landsrets afgørelse. Der er ingen sammenhæng mellem retsplejelovens regler om opsættende virkning og tinglysningenslovens § 20. Det forhold, at ansøgning om tilladelse til at kære Østre Landsrets afgørelse om ægtepagtens ugyldighed ikke har opsættende virkning, indebærer derfor ikke, at det var åbenbart, at ægtepagten var ugyldig. Sletning efter tinglysningenslovens § 20 forudsætter, at der ikke hersker nogen tvivl om, at rettigheden er ophørt, og dette er ikke tilfældet, når der er mulighed for, at spørgsmålet om ægtepagtens gyldighed kan indbringes for Højesteret.

Tinglysningensretten havde i øvrigt ikke kompetence til at træffe afgørelse om sletning, idet B den 5. oktober 2018 havde indbragt Tinglysningensrettens tinglysning af ægtepagten den 14. maj 2018 for Vestre Landsret med påstand om aflysning. Denne kæresag blev først hævet den 26. oktober 2018, hvorfor der på tidspunktet for Tinglysningensrettens sletning af ægtepagten (den 24. oktober 2018) verserede en sag om samme spørgsmål for Vestre Landsret. Afgørelsen om ægtepagtens aflysning eller sletning burde derfor have været truffet af landsretten, jf. retsplejelovens § 389, stk. 1.

Tingslysningens retsrettens sletning af ægtepagten skete i øvrigt uden, at han havde mulighed for at fremkomme med sine bemærkninger herom, hvilket er i strid med retsplejelovens § 397, stk. 1.

Tinglysningsretten har anført bl.a., at Tinglysningsretten var såvel berettiget som forpligtet til at slette ægtepagten, jf. tinglysningslovens § 20, stk. 1, idet Østre Landsret ved kendelse af 3. oktober 2018 havde fastslået, at ægtepagten var uden gyldighed.

Det forhold, at A på tidspunktet for sletningen havde indsendt en anmodning til Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at kære Østre Landsrets afgørelse til Højesteret, ændrer ikke herved. En anmodning om tredjeinstansbevilling har ikke opsættende virkning, medmindre andet er bestemt ved lov, eller det bestemmes af den ret, hvis afgørelse kæres, eller den ret, hvortil afgørelsen kæres, jf. retsplejelovens § 395, 2. pkt. På tidspunktet for sletningen var der ikke truffet beslutning om at tillægge Østre Landsrets kendelse opsættende virkning.

Retsgrundlag

Tinglysningsloven indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

”I. Tinglysning vedrørende fast ejendom.

Kapitel 1.

Rettigheder, der skal tinglyses.

...

§ 20. Retten sletter rettigheder, der åbenbart er ophørt.

...

II. Tinglysning vedrørende løsøre og formue i almindelighed.

...

Kapitel 7.

Tinglysning i personbogen.

...

§ 49 a. Ved udsletning af andre dokumenter end pantebreve som nævnt i § 47, stk. 1, finder § 20 tilsvarende anvendelse.”

Højesterets begrundelse og resultat

Da Tinglysningssretten den 24. oktober 2018 besluttede at slette ægtepagten mellem A og B, havde Østre Landsret ved kendelse af 3. oktober 2018 truffet afgørelse om, at ægtepagten var uden gyldighed.

A havde den 10. oktober 2018 ansøgt Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at kære landsrettens kendelse til Højesteret, men ansøgningen havde ikke opsættende virkning.

Højesteret er derfor enig med Vestre Landsret i, at ægtepagten kan slettes efter tinglysningsslovens § 49 a, jf. § 20, stk. 1.

Herefter og i øvrigt af de grunde, som Vestre Landsret har anført, stadfæster Højesteret kendelsen. Det bemærkes herved, at Højesteret ved kendelse af 4. september 2019 i sag 44/2019 har stadfæstet Østre Landsrets kendelse af 3. oktober 2018 om ægtepagtens manglende gyldighed.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til den anden part.